

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорті (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

Анна ЯЦИШИН

*доктор педагогічних наук, с.н.с., завідувач сектору, ДНУ
«Український інститут науково-технічної експертизи та
інформації»
Київ, Україна*

РОЛЬ ВЧЕНИХ У СТВОРЕННІ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Цифрова трансформація суспільства змінила багато процесів, і змусила людей долати багато викликів, що вимагають нових знань та навичок. У цьому контексті до вчених підвищилися вимоги, зокрема підвищення рівня цифрової компетентності не тільки для виконання наукових досліджень, а й для оцінювання наукових результатів та проведення наукової і науково-технічної експертизи. У Законі України «Про наукову і науково-технічну експертизу» зазначено, що «наукова і науково-технічна експертиза – це діяльність, метою якої є дослідження, перевірка, аналіз та оцінка науково-технічного рівня об'єктів експертизи і підготовка обґрунтованих висновків для прийняття рішень щодо таких об'єктів». Отже, наукова і науково-технічна експертиза, повинна бути прозорою, відкритою, якісною та відповідати сучасним вимогам цифрового суспільства. Відповідно, вчені, які є основними суб'єкти цього процесу, відіграють ключову роль у створенні та забезпеченні системи наукової і науково-технічної експертизи.

У Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» у статті 6 зазначено, що «науковий працівник провадить науково-педагогічну діяльність, надає консультативну допомогу, а також може бути експертом

відповідно до законодавства України». На рис. 1 представлено авторське відтворення основних видів діяльності вченого. У першому блоці це види діяльності, що визначені у Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність», у другому блоці визначено додаткові види діяльності про які також, згадано у даному Законі, проте чітко не окреслено їх тлумачення.

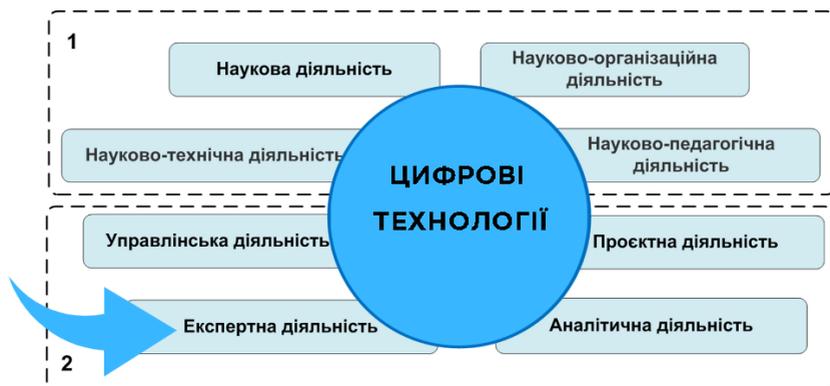

Рис. 1. Авторське відтворення основних видів діяльності вченого на основі Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»

Здійснивши аналіз наукової літератури [2, 4, 5] та на підставі власного досвіду, було систематизовано основні напрями проведення вченими наукової і науково-технічної експертизи: 1) експертиза наукових проектів; 2) експертиза інноваційних пропозицій; 3) оцінювання наукових результатів; 4) експертиза дисертаційних робіт.

Вважаємо, що для створенні ефективної системи наукової і науково-технічної експертизи в Україні, варто виконати наступні кроки:

По-перше, *підвищення рівня компетентності експертів*. Важливим є необхідність постійного підвищення рівня

компетентностей вчених, зокрема цифрової. Це досягається через участь вчених у стажуваннях та співпраці з провідними науковими центрами, міжнародних конференціях, семінарах та ін. Також, є потреба для експертів у забезпеченні доступу до наукових ресурсів та міжнародних баз даних.

По-друге, *забезпечення об'єктивності та прозорості*. Важливим є запровадити прозорі процедури оцінювання та забезпечення мінімізації конфлікту інтересів.

По-третє, *застосування цифрових технологій*. Важливим є застосування цифрових технологій, що зокрема може значно підвищити ефективність наукової і науково-технічної експертизи. Зокрема, застосування штучного інтелекту дозволяють автоматизувати процеси аналізу великих обсягів інформації та підвищити точність оцінювання результатів наукових досліджень.

На сайті ДНУ «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) [1] вказано, що це головна спеціалізована експертна установа з організації та проведення державної наукової і науково-технічної експертизи, головною організацією у сфері науково-технічної інформації та базовою установою для діяльності Національного інформаційного центру зі співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій. Про багаторічний досвід діяльності УкрІНТЕІ відомо в Україні, зокрема працівниками цієї установи було розроблено і підтримуються ряд національних інформаційно-аналітичних та довідкових систем, які спрямовані на забезпечення та організаційний супровід наукової та науково-організаційної діяльності. На рис. 2 представлена авторська візуалізація досвіду УкрІНТЕІ з організації і проведення наукової і науково-технічної експертизи.

ДОСВІД УКРІНТЕІ

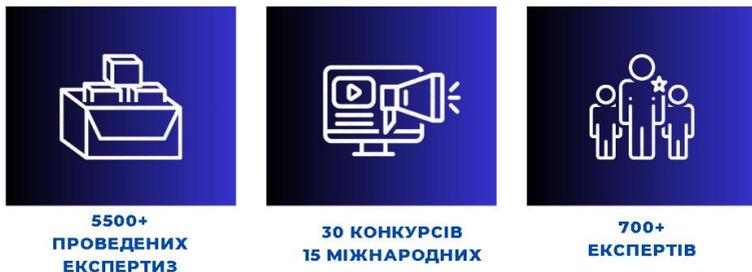

Рис. 2. Авторська візуалізація досвіду УкрІНТЕІ з організації і проведення наукової і науково-технічної експертизи

Висновки. В результаті проведеного дослідження, визначено, що ключовими чинниками для проведення успішної наукової і науково-технічної експертизи є компетентність вченого, об'єктивність та застосування цифрових технологій. Також, було сформульовано *рекомендації щодо створення ефективної системи наукової і науково-технічної експертизи:*

✓ запровадити підвищення кваліфікації вчених-експертів (розробити за запровадити різні програми навчання та стажування для експертів з метою підвищення їх компетентностей);

✓ забезпечити прозорість експертизи (запровадити прозорі процедури експертизи);

✓ цифровізація проведення наукової і науково-технічної експертизи (розробити та модернізувати спеціалізовані цифрові платформи для забезпечення автоматизованого процесу проведення експертизи, впровадити технології штучного інтелекту для підвищення ефективності експертної діяльності);

✓ стимулювати міжнародну співпрацю (сприяти міжнародній співпраці вчених-експертів для обміну досвідом

та успішними практиками в галузі наукової і науково-технічної експертизи).

Також, науковці повинні постійно вдосконалювати свої знання з метою забезпечення високого рівня наукового оцінювання та здійснення наукової і науково-технічної експертизи, що водночас сприятиме розвитку інноваційної та наукової діяльності.

Література:

1. Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» (УкрІНТЕІ) (2024) URL: <http://www.uinteі.kiev.ua>.

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу» (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

3. Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

4. Камишин В.В., Сухий О.Л., Яцишин А.В. (2023) Досвід УкрІНТЕІ у розробці національних інформаційно-аналітичних систем. Матеріали II Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції «Відкрита наука України: візійний дискурс в умовах воєнного стану», 27-29 вересня 2023 року, 147-148.

5. Рева О.М., Камишин В.В., Кириченко К.В., Яроцький С.В., Сагановська Л.А. (2023). Формування спектру системно-інформаційних критеріїв узгодженості експертних думок. Наука, технології, інновації, 2(26), 26-39.